

Arbeiðsloysi er treytingin fyri lønarskerjing

Kappingarførið verður betri og tað kann fáa stóran týðning fyri m.a. flakavirkini. Hinvegin kann lønarskerjing eisini hava óhepnar fylgjur. Vandi er fyri, at hugurin verður minni at effektivisera framleiðsluna

Hetta er ein partur av niðurstøðuni, ein arbeiðsbólkur gjørdi fyri góðum fyra árum síðani. Landsstýrið setti arbeiðsbólkin, og hann hevði til uppgávu at kanna avleiðingar av lønar- og skattalækking. Í bólkinum vóru Petur Alberg Lamhauge, stjóri á Toll- og Skattstovuni, Jógvan Joensen, grannskoðari, Christian Andreasen, advokatur, Bjarni Olsen, stjóri á Hagstovuni og Sigurd Poulsen, landsbankastjóri.

Tríggir møguleikar

Arbeiðsbólkurin setti sær fyrri at útgreina tríggjar møguleikar hvussu lønir og skattur skuldu lækkast. Lækking av lønum við lóg og nýggjur skattastigi, eingin formel lækking av lønum og sami skattastigi og lækking av lønum við lóg, men sami skattastigi.

Arbeiðsloysi er treytingin

Í niðurstøðuni sigur arbeiðsbólkurin, at møguleikin við ongari formellari lønarlækking og sama skattastigi er lógfrøðisliga lættast at fremja. Hinar báðar loysnirnar hava fleiri skeiveikar við sær, serliga tí skatturin av B-inntøkum verður lægri enn í dag. Tað er eisini trupult at seta ikkisáttmálubundnar lønir niður við lóg. Hinvegin eru hinar báðar loysnirnar lættari at umsetja.

Men eitt tykist eingin iva at vera um í niðurstøðuni. Tað er, at lønarniðurstøying er bert ráðilig um arbeiðsloysi er í landinum. Tess størri lønarniðurstøyingin er, tess størri má arbeiðsloysið vera. Annars versnar tað bætta kappingarførið aftur, orsaka av eitt nú lønarglóiðing, verður sagt.

Arbeiðsbólkurin kom eisini til ta niðurstøðu, at bætta

kappingarførið kann fáa stóran týðning fyri flakavirkini, alivinnuna og heimamarknaðarvinnurnar sum kappast við innfluttar vörur. Hetta kann eisini gera sítt til at minka um arbeiðsloysið. Hinvegin fær lønarniðurstøyingin ongan týðning fyri m.a. tænatuvinnurnar í kappingini mótevnis útländinum, men fer bert at gera avlopið hjá hesum vinnum størri.

Koddi hjá vinnuni

Men vandi er í hvørjari vælferð. Arbeiðsbólkurin heldur ikki, at tað bert eru fyrminur við lønarlækking.

Verður full skattalækking latin upp móti lønarlækkingini hevur tað uttan iva við sær eitt ávíst prísfall og harvið eina økta realløn hjá fólki. Nýtslan kann tí væntast at økjast og somuleiðis má roknast við, at

fløgarnar í samfelagnum verða stórrar. Hesi bæði viðurskipti gera, at gjalds-javnin kann versna.

Ein annan vansa, arbeiðsbólkurin nevnr er, at kostnaðarmedvitið í virkjunum verður minni, eins og hugurin til at effektivisera framleiðsluna og sostatt økja um produktiviteten í vinnunum, verður minni.

tór.-

Sambandsflokkurin og Fólkaflokkurin tingast nú um nýtt útspæl frá Fólkaflokkinum. Óformel lækking av lønum

Hetta samráðast tey nú um:

Lønir og skattur niður

– men ikki formelt

Eingin formel lækking av lønum og sami skattastigi. Soleiðis eitur ein møguleiki, og tað er júst hesin møguleiki, sum liggur á samráðingaborðinum hjá Sambands- og Fólkaflokkinum, sum ein arbeiðsbólkur útgreinaði á vári 1990.

Í lýsingini av hesum møguleikunum varð millum annað sagt, at ongur broytingar skulu gerast í galdandi avtalum á arbeiðsmarknaðinum.

Arbeiðsgevararnir skulu upplýsa samlaðu A-inntøkuna fyri skattavaldinum, men teir skulu gjalda eitt ávíst prosent minni út. Uppskotið hjá Fólkaflokkinum er í løtuni 12 prosent.

Arbeiðsbólkurin segði, at skattaútrokningin skal gerast soleiðis, at eftir at skatturin er útroknaður eftir núgaldandi skattastigi, verður hann minkaður við tí krónutali, sum arbeiðsgevarin hevur tikið av A-inntøkuni áðrenn hon varð útgoldin.

Sum dømi um hvussu ein tilik skipan virkar varð sagt:

Lønin er 10.000 krónur og skatturin fer við 4.000 krónum. Løntak-

arin hevur sostatt 6.000 krónur eftir.

Eftir hesari skipan skal arbeiðsgevarin seta 10.000 krónur á lønar-seðilin sum A-inntøka, draga 20 prosent, sum verður roknað við í hesum døminum, ella 2.000 krónur av, so forvunna upphæddin verður 8.000 krónur. Arbeiðsgevarin rindar løntakar-anum 8.000 krónur. Skatturin verður rokn-aður út eins og frammanundan tó so, at hann verður lækkaður við lønarlækkingini. Skatturin verður í hesum førinum 4.000 krónur minus 2.000 krónur.

Truplari at fylgja við

Um hendan møguleikan sigur arbeiðsbólkurin millum annað, at hann er tekniskt trupul, og krevur eina umfatandi broyting í EDV-skipanini. Haraftrat heldur arbeiðsbólkurin, at tað verður við hesari skipanini truplari hjá skattaborgarunum at kanna útrokningina.

tór.-

Tað verður truplari hjá skattaborgaranum at fylgja við

